

İÇ MİMARLIK ÖĞRENCİLERİNİN SANAT EĞİTİMİ DERS MÜFREDATINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Müge DEVELİER

Yüksek Lisans Öğrencisi, Antalya Bilim Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Mimarlık Ana Bilim Dalı, muge.develier@std.antalya.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7248-4065.

Mehmet Uğur KAHRAMAN

Öğr. Gör. Dr., Antalya Bilim Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi, ugur.kahraman@antalya.edu.tr, ORCID: 0000-0003-1237-1792.

Yaren Şekerci

Araş. Gör., Antalya Bilim Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi, yaren.sekerci@antalya.edu.tr, ORCID: 0000-0003-4509-6299.

Develier, Müge; Mehmet Uğur Kahraman ve Yaren Şekerci "İç Mimarlık Öğrencilerinin Sanat Eğitimi Ders Müfredatına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi". idil, 92 (2022 Nisan): s. 585-596. doi: 10.7816/idil-11-92-10

ÖZ

Çalışmanın temel amacı; sanat eğitimi ve sanatın farklı disiplinleriyle olan ilişkisinin iç mimarlık öğrencileri üzerindeki etkisini değerlendirmektir. Bu araştırmadaki örneklem grubu öğrenciler olup, Eskişehir Teknik Üniversitesi (Anadolu Üniversitesi) Güzel Sanatlar Fakültesi binasında ilk iki yıl eğitim almış İç Mimarlık Bölümü mezunları ile Akdeniz Üniversitesi Mimarlık Fakültesinde eğitim almış İç Mimarlık Bölümü mezunlarına Google Forms aracılığıyla anket uygulanmıştır. Bu iki üniversitenin seçilmesinde etkili olan roller, ders içeriklerindeki sanat eğitime dair farklılıklar ve eğitim aldıkları fakültelerdeki bölümlerin çeşitliliğidir. Sanat eğitiminin iç mimarlık eğitimindeki yerini vurgulamak amacıyla elde edilen öğrenci görüşleri, sanat eğitiminin iç mimarlık öğrencilerinin tasarım anlayışlarına olan katkılarını ortaya koymuştur. Elde edilen bulgulara göre iç mimarlık eğitiminin farklı sanat disiplinleriyle bir arada olması; öğrencilerin kendilerini ifade şekillerine, farklı bakış açıları kazanmalarına, kendi sınırlarını keşfederek aşmalarına, algılarını arttırmalarına ve meslek seçimlerine kadar katkı sağladığı anket sonuçlarında gözlemlenmiştir. İç mimarlık bölümlerinde verilen sanat eğitiminin, farklı disiplinlerle bütünleşip farklı bakış açılarıyla öğrencilere farkındalık kazandırılması gerektiğinin önemi vurgulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Disiplinler arası, eğitim, iç mimarlık, sanat

Makale Bilgisi:

Geliş: 22 Aralık 2021

Düzeltilme: 5 Mart 2022

Kabul: 25 Mart 2022

Giriş

Sanat eğitimi, fiziksel, düşünsel ve yaratıcı becerileri bütünleştiren; kültür, sanat ve eğitim alanları arasında dinamik ve etkili bir iletişim kurmayı sağlayan ve bu iletişimlerin bir kültür değeri olarak ömür boyu sürmesini mümkün kılan bir eğitim modelidir. Sanat, bilginin ve uygulamanın kapsandığı bir alan olup sanat disiplinlerini ve uygulamalarını bilmek gençlerin kültürel, sosyal, düşünsel ve kişisel gelişimleri için yaşam boyu sürecek bir gereksinimdir. Diğer bir deyişle, sanat eğitimi bireylere yaratıcı düşünme yeteneği kazandırmayı, bilgi ve uygulamayla bağlantı kurma kabiliyeti edinmeyi ve estetik kaygı oluşturmayı amaç edinirken, eğitimin niteliğini arttırmayı ve toplumun yaratıcı ve yenilikçi kapasitesini arttırmayı da hedeflemiştir (IKSV, 2014: 14).

Eğitim sürecinin temel derslerinden biri olan Temel Sanat Eğitimi dersi, sanat eğitiminin oluşumundaki ilk adımdır. Güzel Sanatlar Fakültelerinde verilen Temel Sanat Eğitimi dersi, öğrencilere düşünceleri kullanabilme ve düşündüklerini uygulayabilmeleri için bir zemin oluştururken öğrencilerin yaratım süreçlerini de izlemeye alır (Dülger, 2018: 506). Öğrencilerin doğada gözlemlediklerini temel düşünme yöntemleriyle, farklı beceriler ve anlatım teknikleriyle harmanlayıp; özgürce ve yaratıcı bir şekilde soyuttan somuta aktarabilmesi ve gözlemler sonucu keşfettiği sorunlara ağırlık vermesi temel sanat eğitimiyle birlikte alt yapısının hazırlanmasıyla ilişkilidir (Atalayer, 2004: 12-15). Öğrencilere sadece bakmayı ve duymayı değil; görmeyi ve işitmeyi de öğretmeyi amaç edinen bu ders, öğrencilerdeki yaratıcılığa yani merak duygusuna, problemlere karşı farklı çözüm üretmek için var olan kalıpları yıkmaya, yeni anlamlar keşfetmeye, farklı açılardan bakabilmeye ve yeni düşünceler ortaya koyabilmeye de katkı sağlamaktadır (Bayraktaroğlu vd. 2016: 55; Kara, 2011: 63). İç mimarlıktaki temel sanat eğitiminin amacı, öğrencilerin görsel algıda güçlü, kendini sanatsal yollarla açıklayabilen, öğrenen, araştıran, sorgulayan yaratıcı ve yapıcı bireyler yetiştirmekle beraber; öğrencilerin temel tasarım öğelerini, ilkelerini öğrenmesi ve aynı zamanda çevrelerini, dünyayı gözlemlemesi ve gözlemlediklerini analiz-sentez yöntemiyle aktarabilmesidir (Buyurgan ve Buyurgan, 2012; Dülger, 2018: 506).

İç mimarlık, hem sanatı hem de tasarımı kendi içinde barındırır. Tasarım başlı başına sanatsal bir gerçektir. Bir süreç gerektirir. Her şeyden önce, bir kavram veya referans noktası içinde ortaya çıkan sanatsal bir unsur olan bir düşünme biçimine, biçimsel veya kavramsal araştırmaya ulaşmak önemlidir (Açııcı ve Kulak, 2015: 56). Sanatsız bir eğitimin öğrencilerin yaratıcılıklarını yeterince ortaya koyamayarak, tasarımlarının sınırlandırılmış bir bakış açısında gösterilmeye çalışıldığı düşünülmektedir. Hâlbuki sanat, yaratıcılığın ve hayal gücünün bir ifadesi olarak ortaya çıkmaktadır. Tasarım ise öğrencinin serbest el çizim aracılığıyla ilk düşüncelerini aktarabildiği, kendisini ifade edebildiği ortamlar olmuştur. Öğrencilerin tasarım eğitimi derslerini aldığı stüdyolar, öğrencinin yaratım sürecinin geliştiği ve yaratıcılığını ortaya koyduğu ortamlar olmuştur. Temel Sanat ve Temel Tasarım eğitimlerinin ortak noktası olan yaratıcılığın artırılmasının yanında, öğrencide soyut düşünce sisteminin kazandırılması ve geliştirilmesi; öğrencilerin tek bir düşünceye bağlı kalmadan, sınırlarının ötesinde düşünceleri ve bu yola teşvik edilerek deneyim kazanmaları çok önemlidir (Karaçalı, 2018: 175). "Bilmek yeterli değildir, uygulamak gerekir; istemek yeterli değildir, eyleme geçmek gerekir" diyen Goethe, uygulamanın temelinde bilmenin yani bir düşüncenin, fikrin olması gerektiğini ifade etmektedir. Aynı şekilde, tasarım yapabilmek için de bir düşünce, fikir gerekir. Bu düşünce de temel sanat dersinin hedef edindiği eleştirel gözlerle bakılan dünyada edinilen gözlemler, yaratıcılık becerilerinin gelişimini sağlayan eğitimlerle oluşabilmektedir.

İçmimarlık Programlarına Genel Bakış

Yıllar içerisinde Türkiye’de de tanınırlık gösteren içmimarlık eğitimi; ilk Güzel Sanatlar Fakültesi girişimiyle beraber sanat disiplinlerinin tek bir çatı altında buluşmasını sağlayan ve disiplinler arası etkileşime öncülük eden üç üniversite, ülkemizde iç mimarlıktaki sanat eğitiminin önemini vurgulamıştır. 1882 yılında "Sanayi-i Nefise-i Şahane Mektebi" adıyla kurulan, günümüz adıyla Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi’nin İçmimarlık ve İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı eğitimindeki içmimarlık stüdyosunun temeli içmimarlık atölyesine dayanıp (Cezar, 1983: 21-72) öğrencilerin, öğrenim süreci içerisinde desen çalışmalarına ve yorumlarına yer verilip "çizim ve sanat eğitimi" dersleri de almışına özen gösterilmiştir (Özdamar, 2019: 122). 1957 yılında ise Tatbik-i Güzel Sanatlar Yüksekokulu’nun açılmasıyla; günümüzdeki Marmara Üniversitesi - Güzel Sanatlar Fakültesi, sanat eğitimi veren bir kurum olarak kurulmuştur (Erbay, 1997: 150). Okulda verilen "yaratıcı şekillendirme eğitimi" iki dönem boyunca temel sanat eğitimi altında gerçekleştirilip; öğrencilerin yaratma güçlerini ortaya çıkarıp araştırma ve bilgi aracılığıyla belirli bir noktalara getirilmesine neden olmuştur (Ak, 2008: 90-91). Bahsi geçen iki okul, 1980 yılına kadar içmimarlık eğitimi üzerinde yoğun çalışarak içmimarlık mesleğinin temellerini oluşturmuştur. 1985 yılında Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi İçmimarlık ve Çevre Tasarımı bölümünün kurulmasıyla temeli görsel iletişim esasına dayalı, formun ve işlevin bütünleştiği, sanatsal ve bilimsel açıdan etkili tasarımlar ile mekânsal ve çevresel düzenlemeler yapabilen ve bunları sistemleştirebilen, yaratıcı ve çağdaş çözümler üretebilen tasarımcıların yetiştirilmesi hedeflenmiştir (URL 03: 2021).

Bahsi geçen köklü üniversitelerde, sanata ve tasarıma ilgili olan öğrenciler yetenek sınavlarıyla meslekte eğitim almaya hak kazanırken, günümüzde ise yeteneğe dayalı bu sınav sistemi kaldırılmıştır; çünkü zaman içerisinde, sanata dayalı içmimarlık mesleğinin temel olguları önemini yitirmiştir. Hâlbuki, içmimarlık günümüzde

aksedildiği gibi zorunlu olarak yapılan bir meslek olmayıp içmimarlık mesleğini isteyen yaratım gücüne sahip öğrencilerin yapması gereken bir meslektir. Özel yetenek sınavlarıyla öğrenci alımına başlayan eğitim süreci, artık öğrencilerini sadece merkezi yerleştirme sınavıyla belirleyip, mesleğe ilgili ya da ilgisiz tüm öğrencileri almaya başlamıştır. Türkiye’deki içmimarlık bölümlerine öğrenci alımları 2000’lerin başına kadar farklılık göstermekteydi; YÖK’ün 25.12.2014 tarihinde alınan kararında, İç mimarlık ve Endüstri ürünleri tasarımı bölümlerine öğrenci alımında yetenek sınavlarının yapılmayacağını, yetenek sınavıyla öğrenci alan üniversitelere LYS ile alım yapması gerektiğini duyurmuştur (URL 05). Böylece artık içmimarlık bölümlerine sadece merkezi yerleştirme ile öğrenci alınmaktadır. Türkiye’nin köklü üniversitelerinde temeli atılan iç mimarlık eğitimindeki teori ve uygulamaya dayalı sanat eğitimi, günümüzde sadece teori bazında verilmeye başlanmıştır. Bu süreçte içmimarlık bölüm isimleri ve bağlı bulundukları fakülteler ve öğrenci alma şekilleri de başkalaşmıştır (Adıgüzel, 2011: 40). Bu değişimler çeşitli değişikliklere yol açarken, değişimlerin öğrenciler üzerinde de etkisi olduğu düşünülmektedir.

İç mimarlık bölümlerinin bağlı bulundukları fakülte farklılıkları hem eğitim müfredatları hem de bulundukları fakülte binasındaki diğer bölümlerle etkileşimi açısından incelenmiştir. İç mimarlık eğitiminin Güzel Sanatlar Fakültelerine bağlı olan bölümleri daha çok sanat ve zanaat ağırlıklı ilerlerken; iç mimarlık bölümünün mimarlık fakültesine geçmesiyle birlikte eğitim sisteminde değişiklik göstermiş olup bölümlerin daha çok profesyonel iş hayatı odaklı geliştiği söylenebilir. Mimarlık Fakültelerinde verilen eğitimin daha çok ekonomik zorlukların içerisinde olan toplumun, iş hayatındaki ihtiyaçlara karşılık vermesi şeklinde değiştiği söylenebilmektedir. İçmimarlık bölümlerinde olan fakülte değişikliğinin, açılan seçmeli ders türlerinde farklılıklar yarattığı gözlenmektedir. Ayrıca iç mimarlık bölümünün bulunduğu fakültelerde, diğer bölümlerin çeşitliliği seçmeli derslerin zenginliğine de etki etmektedir (Adıgüzel, 2011: 40). İç mimarlık bölümünün Güzel Sanatlar Fakültesinde ya da Mimarlık Fakültesinde bulunması; içmimarlık öğrencilerinin fakülte binalarındaki diğer meslek ya da sanat disiplinlerine bağlı olan bölüm öğrencileriyle karşılıklı etkileşim ve bilgi alışverişinde olması, iç mimarlık öğrencilerinin gelişimi için önemli ölçüde değer taşıdığı düşünülmektedir. Bu etkileşimin farklı bir boyutu da, İç mimarlık bölümünün Güzel Sanatlar Fakültesinde ya da Mimarlık Fakültesinde bulunması; bu fakültelerde bulunan farklı sanat veya meslek disiplinlerine bağlı olan bölüm öğrencilerinin, iç mimarlık bölümündeki öğrencilerden etkilenebileceğidir. Bu etkileşim yalnızca iç mimarlık öğrencilerinin diğer bölümlerdeki sanata bağlılığı değildir; iç mimarlık bölüm öğrencilerinin, diğer sanat veya meslek bölüm öğrencilerine yönelik mekâna ve çevreye bağlı bilgi alışverişinin de olmasıdır.

Çalışma; sanat eğitiminin ve sanat disiplinleri arasındaki ilişkinin Güzel Sanatlar Fakültesi ve Mimarlık Fakültesi içmimarlık öğrencilerinin üzerindeki etkisini, sanat eğitiminin süregelen değişim sonucu oluşan farklılıkları ve oluşan yeni sanat eğitimini üniversitelerin ders programları üzerinden sorgulamayı amaçlamaktadır. Bu sorgulamadaki ana aktör “öğrenciler” olup, seçilen iki üniversitenin aynı yıllardaki mezun öğrencilerine anket uygulanmıştır. Çünkü ders programlarında gözüken sanat eğitimleri kadar önem taşıyan bir diğer durum da bu sanat eğitimi derslerini deneyimleyen öğrencilerin düşünceleri, tecrübeleri, süreci tanımlama biçimleri ve çıkarımları olduğu düşünülmektedir. Buradan hareketle, içmimarlık eğitimi kapsamında yer alan tasarım dersinin geliştirilmesi için bahsedilen kavramlar ele alınıp bu kavramların sanat eğitimi ile desteklenmesi gerektiği vurgulanmıştır. Bu çalışma; sanat eğitiminin algı artırarak, hayal güçlerini geliştirmeye katkı sağlayarak farklı bakış açıları geliştirip, öğrencilerin öğrendiklerini tasarıma aktarmalarında kolaylık sağlamada destek olduğunu araştırmıştır.

Yöntem

İşlem

Sanat eğitimi ve ders müfredatlarının farklılıkları ve bu farklılıklara bağlı olan etkileri göz önünde bulundurularak; iki üniversitenin seçilmesinde etkili olan roller, ders içeriklerindeki sanat eğitime dair farklılıklar ve eğitim aldıkları bölümlerin çeşitliliğidir. Eskişehir Teknik Üniversitesi¹ 2010 yılı ve öncesi mezunları, Güzel Sanatlar Fakültesi altında eğitim almıştır. 2011-2012 yılı mezunları ise, Güzel Sanatlar Fakültesi binasında başlayıp farklı sanat disiplinleriyle etkileşim halinde olmaya devam etmiştir. Bu yıllardaki mezunlar, eğitim hayatlarına 2012 yılından sonra Mimarlık ve Tasarım Fakültesi binasında diğer meslek disiplinleriyle iletişim halinde devam etmiştir. Bu yıldan sonra ise İçmimarlık öğrencileri, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi binasında eğitim almıştır. Sanat eğitimi bazında farklı ders içeriklerine sahip olması da A Üniversitesi’nin seçiminde etkili olmuştur. Akdeniz Üniversitesi² ise Güzel Sanatlar Fakültesi mezunları ve Mimarlık Fakültesi mezunları olarak ayrı değerlendirmeye alınmıştır. B Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi mezunlarının diğer sanat disiplinleriyle aynı binada eğitim almaları, Mimarlık Fakültesi mezunlarının da diğer meslek disiplinleriyle aynı binada eğitim almaları açısından etkileşim farkı göz önünde bulundurulmuştur. Bu fakülte farklılıklarının

¹ İlerleyen sayfalarda çalışmada A Üniversitesi olarak bahsedilecektir.

² İlerleyen sayfalarda çalışmada B Üniversitesi olarak bahsedilecektir.

sanat eğitimine olan etkisi ve bölümün ders içerikleri de göz önünde bulundurulmuştur. A Üniversitesi 2012 yılı ve öncesi içmimarlık mezunlarının ve B Üniversitesi farklı dönem İçmimarlık mezunlarının hem Güzel Sanatlar Fakülte binasında hem de Mimarlık Fakülte binasında eğitim alması ve iki üniversite müfredatının da mezunlar üzerinde farklılık göstermesi gözlemlenmiştir. Araştırmanın konusu olan “İç Mimarlık Öğrencilerinin Sanat Eğitimi Ders Müfredatına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi” üzerinde konuyla ilgili 60 kişi üzerine anket yapılmıştır.

Bu amaç doğrultusunda A Üniversitesi (Anadolu Üniversitesi) Güzel Sanatlar Fakültesi binasında ilk iki yıl eğitim almış İç Mimarlık Bölümü mezunu öğrencileri ile B Üniversitesi Mimarlık Fakültesinde eğitim almış İç Mimarlık Bölümü mezunu öğrencilerine yöneltilen anketteki sorular, sanat eğitiminin teori ve uygulamaya yönelik soruları literatür taranarak ve gözlem yöntemi ile oluşturulmuştur. Sorular öğrencilere internet aracılığıyla iletilmiştir. Ankette toplamda 21 soru sorulup bu sorular likert ölçekli veya kısa cevaplı sorulardan oluşmaktadır. Bu anket sonucunda elde edilen veriler analiz edilerek SPSS programı ile bulgular elde edilmiştir ve bu bulgulardan yola çıkılarak çıkarımlar yapılmıştır. Anket sorularının temel amacı; mezunların eğitim süresince aldıkları sanat eğitimlerinin öğrencilere hangi ölçüde faydalı olduğu araştırılıp, mezunların okudukları süre boyunca sanat eğitimlerini sadece teoride değil; uygulamada da alıp almadıkları ve bu bilgilerin ve eğer uygulamalı şekilde aldılarsa deneyimlerin yaratıcılıkları üzerinde etkisi olup olmadığını irdelemektir. Bu bilgiler doğrultusunda, Temel Sanat Eğitim dersi ve Temel Tasarım Eğitim dersi altında belirlenen kavramları ve disiplinler arası etkileşimin fakülte binalarında eğitim gören öğrenciler üzerindeki etkisini incelemek için ankette kullanılan kavramlar Görsel 1’deki gibidir.

SANAT EĞİTİMİ TÜRLERİ	SEÇİLEN ÜNİVERSİTELER ve FAKÜLTELERİ		
	ESKİŞEHİR TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ	
	Mimarlık ve Tasarım Fakültesi	Mimarlık Fakültesi	Güzel Sanatlar Fakültesi
Temel Sanat Eğitimi	İlk 2 Yıl GSF binasında eğitim alındı Sanat Disiplinleri Arası Etkileşim İhtimali Yüksek	Farklı dönemde GSF binasında Güzel Sanatlar Fakültesi mezunları eğitim aldı Meslek Disiplinleri Arası Etkileşim İhtimali Yüksek	
Temel Tasarım Eğitimi	Son 2 Yıl Mimarlık Fakülte Binasında eğitim alındı Meslek Disiplinleri Arası Etkileşim İhtimali- Yüksek	4 Yıl Mimarlık Fakülte Binasında eğitim alındı Meslek Disiplinleri Arası Etkileşim İhtimali Yüksek	

Görsel 1. Ankette Kullanılan Temel Kavramlar

Çalışma Alanı: Anadolu Üniversitesi (Eskişehir Teknik Üniversitesi)

İç mimarlık bölümü, 1991 yılında Anadolu Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi kapsamında bölümü kurulmuştur. 2011 yılında yapılandırılıp, 2018 yılından itibaren Mimarlık ve Tasarım Fakültesi altında İçmimarlık Bölümü A Üniversitesi kapsamında eğitimini sürdürmektedir (URL 02, 2021). Fakülte değişikliği mutlaka bazı sonuçlara yol açmış olsa da 2013-2014 yılına ait ders programında belirtildiği üzere iç mimarlık bölümünün temel sanat eğitimi veriyor olması ve bölümün, eğitim sistemlerinin ilk yılında bilgisayar destekli herhangi bir eğitime geçmemiş olması, artık öğrencilerin yetenek sınavlarıyla alınmadığı bir ortamda sanat eğitiminin bitmediğine dair bir umut teşkil etmektedir (Görsel 2).

DERS PROGRAMI

I. YARIYIL				II. YARIYIL			
BİL 150	Temel Bilgi Teknolojisi	4+0	5,0	İÇT 110	Mekan Tasarımına Giriş	2+3	5,0
İÇT 103	Tasarımda Eskiz	2+0	3,0	İÇT 205	İş ve İnsan Bilim	2+0	3,0
İÇT 109	İç Mimarlığa Giriş	2+0	3,0	SAN 102	Temel Sanat Eğitimi II	3+6	8,0
SAN 101	Temel Sanat Eğitimi I	3+6	8,0	TÜR 152	Türk Dili II	2+0	2,0
TRS 107	Teknik Resim	3+3	6,0	Mesleki Seçmeli Dersler (2)		-	7,0
TÜR 151	Türk Dili I	2+0	2,0	Seçmeli Dersler (1)		-	2,0
Yabancı Dil Dersleri (1)		-	3,0	Yabancı Dil Dersleri (1)		-	3,0
30,0				30,0			

Görsel 2. 2013-2014 yılı Mimarlık ve Tasarım Fakültesi İç Mimarlık Bölümü Ders Programı

Çalışma Alanı: Akdeniz Üniversitesi

İç Mimarlık Ana Sanat Dalı, eğitim-öğretim programında; kültür ve sanatı içeren teorik dersler, diğer bölümlerle ortak olup, mesleki alana yönelik dersler ayrı planlanmıştır. İç Mimarlık Ana Sanat Dalında verilecek dört (4) yıllık eğitim-öğretim süresince eğitim-öğretim programının birinci yılında Temel Tasarım ve Teknik Çizim gibi uygulamalı dersler haricinde, ortak sanat ve kültür dersleri yer almaktadır. Öğrencilerin ikinci sınıf

eğitimlerinden itibaren mesleki alana yönelik teorik ve uygulamalı dersler çeşitlendirilmiş ve mesleki uygulamalı derslerin oranları arttırılmıştır. Böylece, öğrencilerin bireysel tercihlerinde de gelişmelerine olanak sağlanmıştır (URL 01, 2021).

Dönem 1					
Ders Kodu	Ders Adı	Z	S	T	U
ATA-101	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	Z	2	0	2
İÇT-111	Temel Tasarım I	Z	3	3	10
İÇT-141	Teknik Resim	Z	2	2	4
İÇT-143	Bilgisayar Destekli Çizim	Z	2	2	4
İÇT-151	Matematik	Z	2	0	2
TDB-101	Türk Dili 1	Z	2	0	2
YBD-101	İngilizce I	S	2	0	4
SBE-121	Tenis	S	2	0	2

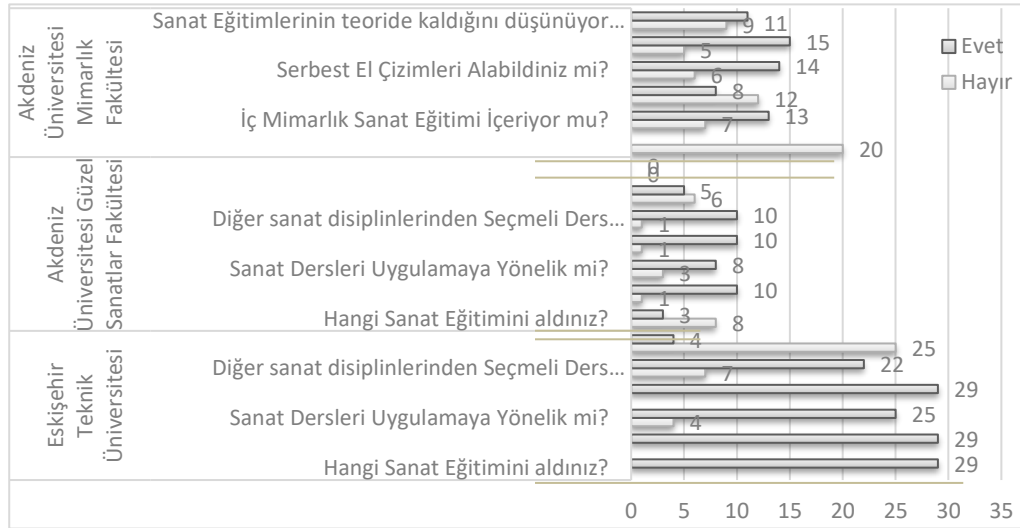
Dönem 2					
Ders Kodu	Ders Adı	Z	S	T	U
ATA-102	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	Z	2	0	2
ENF-101	Bilgi Teknolojileri Kullanımı	Z	3	1	4
İÇT-112	Temel Tasarım II	Z	3	3	10
İÇT-142	Perspektif	Z	2	2	4
İÇT-152	Mimarlık Tarihi	Z	2	0	2
TDB-102	Türk Dili 2	Z	2	0	2
YBD-102	İngilizce II	S	2	0	4
SBE-117	Masa Tenisi	S	2	0	2

Görsel 3. 2013-2014 yılı Mimarlık Fakültesi İç Mimarlık Bölümü Öğrencisinin Transkripti

Bulgular ve Tartışma

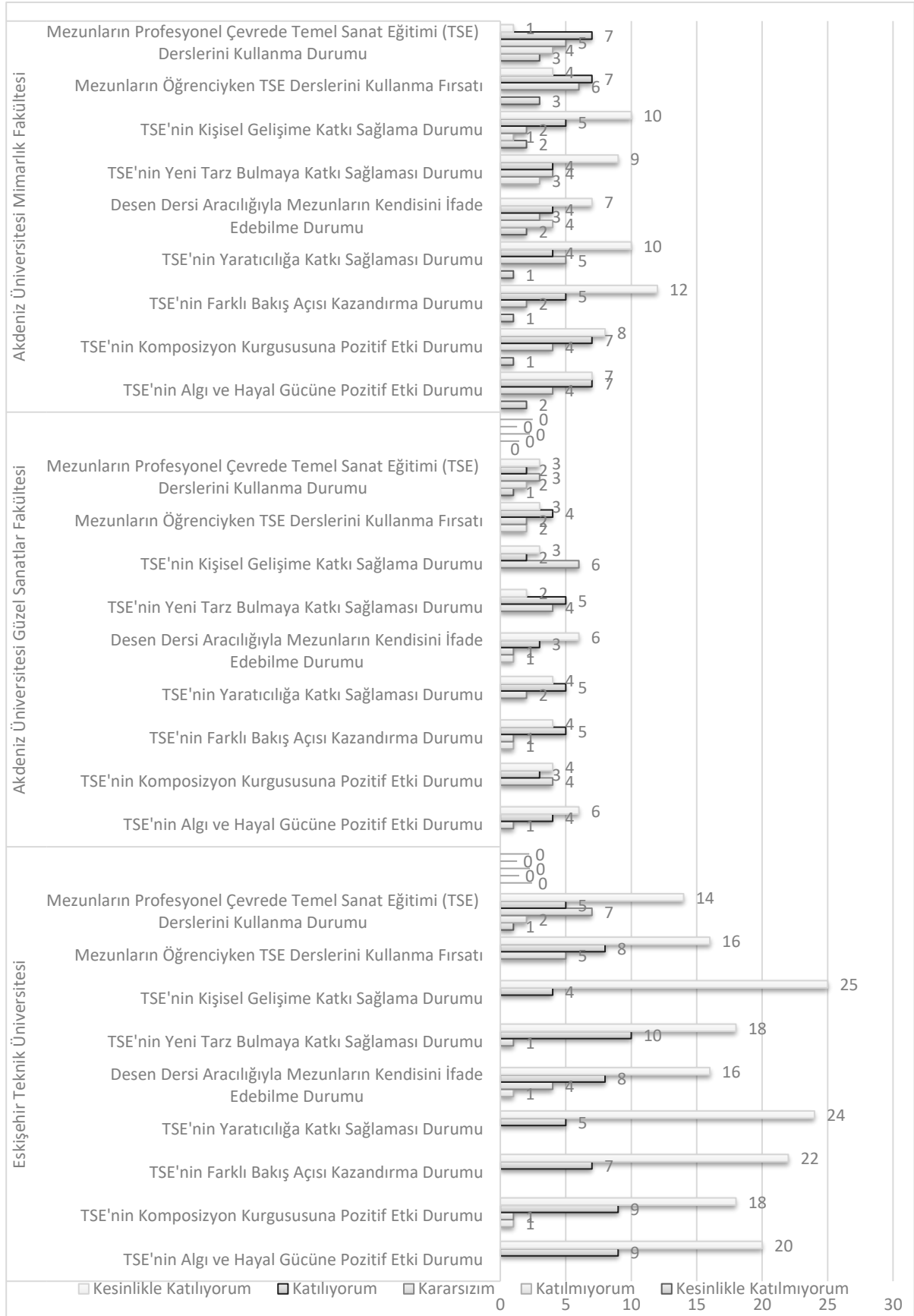
Uygulanan ankette elde edilen veriler, belirtilen tüm kavramlar ile birlikte değerlendirilmiş olup her iki üniversitenin Güzel Sanatlar Fakültesi ve Mimarlık Fakültesi öğrencileriyle oluşturulmuştur. Kavramlar, Temel Sanat Eğitim ilkelerine göre belirlenen sorulardan oluşturulup, değerlendirmede Türkiye’de İçmimarlık mesleğinin Güzel Sanatlar Fakültesi’nde gelişmesine katkı sağlayan köklü üniversitelerin eğitim sisteminden de faydalanılmıştır.

Grafik 1’de oluşturulan veriler, üniversiteler ve üniversitelerde görülen içmimarlık eğitiminin fakülte bazında incelemeye göre sınıflandırılmıştır. Sorulan sorular, Görsel 2 ve Görsel 3’ten alınan dersler aracılığıyla Temel Sanat Eğitimi dersleriyle ilişkilendirilmiş olup mezunların aldıkları sanat eğitimini anlamak amacıyla sorular sorulmuş ve grafik aracılığı ile aktarılmıştır. Üniversite ve fakülte farklılıkları, öğrencilerin aldıkları Temel Sanat/Temel Tasarım Eğitim dersleri üzerinde etki gösterdiği anlaşılmıştır. A Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi İç Mimarlık bölümü 2012 yılı ve öncesi girişli öğrencileri Temel Sanat Eğitim dersi alırken, B Üniversitesi öğrencilerinin Temel Tasarım Eğitimi dersini ağırlıklı olarak aldığı gözlemlenmiştir (Grafik 1).

Grafik 1. Üniversitelerde Verilen Sanat Eğitiminin Sorgulanması

Temel Sanat Eğitimi dersinin İç Mimarlık Bölümlerinde verilen sanat eğitimlerinin temeli olduğu düşünülmektedir. Buna göre değerlendirilirse, A Üniversitesi mezunlarının B Üniversitesi mezunlarına kıyasla sanat eğitimlerini daha çok uygulamaya yönelik aldığı anlaşılmaktadır. Bir içmimarlık öğrencisinin, sanat eğitimini eğitim-öğretim hayatında yeterli nitelikte ve nicelikte alması kadar, aldığı bilgileri tasarımlarında kullanması da ciddi önem taşımaktadır. Bu sebeple alınan bilgiler sadece teoride kalmamalı, sanat eğitimi uygulamada da öğretilmelidir. Temel Sanat Eğitiminin İç Mimarlık öğrencisinde önemli etki gösterdiği gözlenen “Serbest El Çizimleri” dersini ankete katılan A Üniversitesi 2012 yılı öncesi mezunlarının hepsinin aldığı

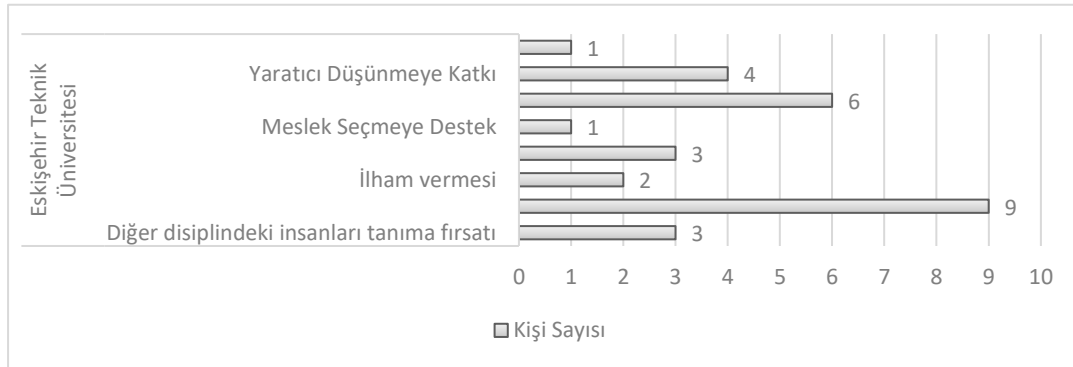
Grafik 2. Temel Sanat Eğitim Dersi Kavramlarının Yeterliliği Sorgulanması

görülmektedir; B Üniversitesi mezunlarının da çoğunluğunun aldığı gözlemlenmektedir. İki üniversite de seçmeli ders alan öğrenci sayısının aynı olduğu Grafik 1’de gösterilmiştir. Güzel Sanatlar Eğitim sistemini benimsemiş üniversitede, sanat eğitiminin ve sanat disiplinleri arasındaki ilişkinin daha dengeli bir şekilde kurulduğu anlaşılmaktadır. Diğer bir deyişle, İç Mimarlık Bölümündeki sanat eğitiminin omurgası olan Temel Sanat Eğitiminin, A Üniversitesinde daha yoğun olarak verildiği görülmektedir.

Bu değerlendirmeler dahilinde, Temel Sanat Eğitimi Ders kavramlarının sanat eğitimi üzerinden sorgulanması gerektiği düşünülmüştür. Bu amaçla, Grafik 2’de iki ayrı devlet üniversitesi Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi mezunlarına uygulanan likert ölçekli soruların cevapları verilmiştir. A Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi İç Mimarlık Bölümü’ne verilen sanat eğitiminin, yaratıcılık olgusunu büyük ölçüde etkilediği düşünülen kompozisyon kurgusuna ve algı ve hayal gücüne olan olumlu katkıları bir hayli yüksek iken, B Üniversitesi’nde bu durum farklı fakülteler olmasına rağmen yüksek bir oran görülmeyip, Güzel Sanatlar Fakültesi ve Mimarlık Fakültesinde benzer oran görülmüştür. Öğrencilere düşünceleri kullanabilme ve düşündüklerini uygulayabilmeleri için bir zemin oluştururken öğrencilerin yaratım süreçlerini de izlemeye alan Temel Tasarım Eğitimi dersinin katkıları parantezinde sorulan farklı bakış açısı kazanımları, yaratıcılığa, öğrencinin kendi çizgisinde yeni tarz bulmaya olan katkıları ve öğrencinin kişisel gelişimine olan kazanımları sorgulanmıştır. Bu durumda elde edilen sonuçlar, A Üniversitesi’nde ağırlıklı olarak “Kesinlikle Katılıyorum” cevabı yönüyle, B Üniversitesi’ndeki her iki fakültede de bu cevapların farklı aralıklarda değiştiği gözlemlenmiştir.

İç Mimarlık eğitiminin en önemli derslerinden birinin de desen dersi olduğu düşünülmüştür; çünkü öğrencinin kendini ifade edebilmesinin, tasarımını kendi çizgileriyle anlatmasının, soyuttan somuta aktarma yetisinin iyi olmasının iç mimarlık mesleğindeki öneminin büyük olduğu düşünülmektedir. Anket kapsamında, desen dersi alan 60 öğrenciye desen dersi aracılığıyla kendilerini ifade edip edilemediği sorulmuştur. Cevaplarda görülen öğrenci sayı oranı arasında ciddi bir fark yokken, likert ölçeğinde çeşitlilik mevcuttur. Bu duruma göre diğer cevaplar eşliğinde değerlendirilen desen dersinin öğrencilere olan kendini ifade etme kazanımının yaratıcılık, hayal gücü, algı ve farklı bakış açısının da etkili olduğu düşünülmektedir ki bu da diğer kavramlardan gelen oranla birlikte, likert ölçeğindeki çeşitliliğe sebep olduğu gözlemlenmektedir.

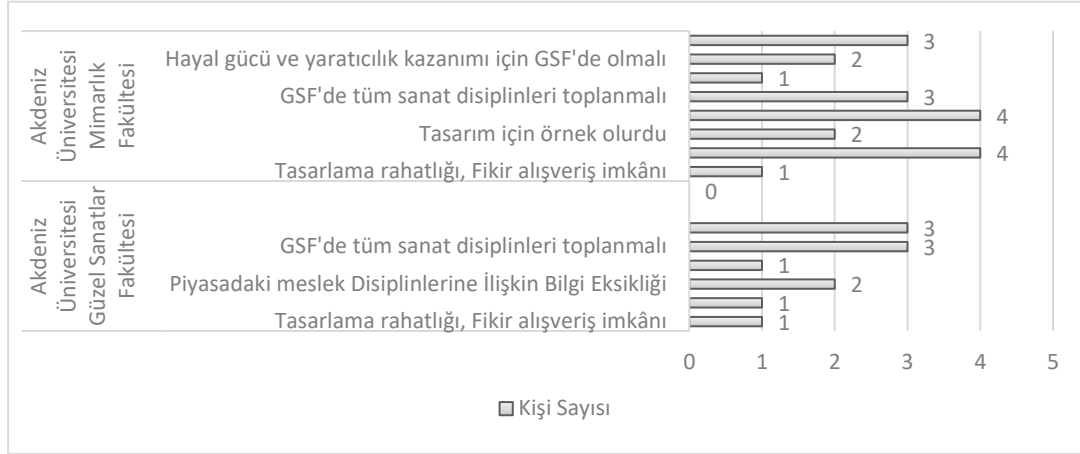
Sanat eğitimi teoriyle birlikte uygulama ağırlıklı olması beklenen İç Mimarlık Bölümü öğrencilerinin verdiği cevaplar, öğrencilik hayatında Temel Sanat Eğitimi derslerini tasarımlarında kullanma imkânlarının farklı oranları gözlemlenirken; mezuniyet sonrasındaki profesyonel hayatlarında kullanma imkânları oranının her iki üniversitede de yakın olduğu gözlemlenmiştir. Her iki üniversitedeki öğrenciler, ankette yönlendirilen açık uçlu sorulara da sanat eğitiminin tasarımsal anlamda evet ama profesyonel hayatta olumlu katkısının olmadığını belirtmiştir. Bu da iç mimarlık eğitim sisteminin sorgulanmasına ek olarak içmimarlık mesleğinin profesyonel hayatta sorgulanması gerektiğini düşündürmektedir.

Grafik 3. Diğer Sanat Disiplinleriyle Aynı Binada Bulunmanın Katkısının İncelenmesi

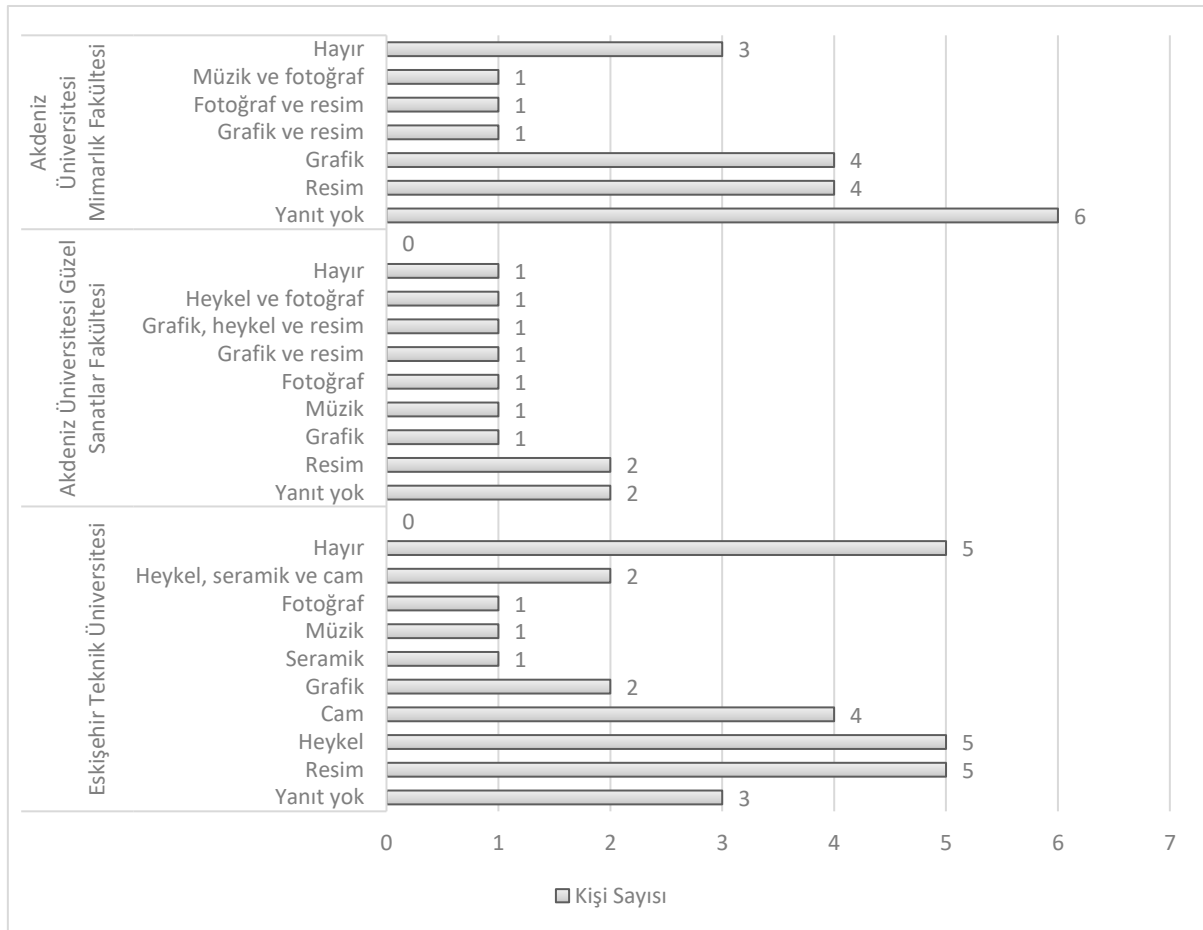
Üniversitelerin farklı fakültelerinde alınan sanat eğitiminin iç mimarlık öğrencileri üzerinde yaratıcılığa olan etkisi müfredat bazında gözlemlendiği gibi, okunulan fakülte binalarının konumuna göre de gözlemlenmektedir. Sanat; yalnızca eğitim çerçevesinde kalmayıp öğrencilerin sosyalleşmesine, farklı fikirler edinmesine, kendi dünyalarından çıkıp başka dünyaları keşfetmesine olanak sağlar. Bu da öğrencilerin sadece sınıflarda ya da atölyelerde kalmasıyla değil; aynı zamanda koridorlarda, bahçede tanık olduklarıyla gerçekleşir. Yapılan ankette, A Üniversitesi öğrencileri ilk iki yıl Güzel Sanatlar Fakültesinde diğer sanat disiplinlerindeki öğrencilerle birlikte eğitim aldıktan sonra diğer dönemlerinde Mimarlık ve Tasarım Fakültesi binasında eğitim almaya devam etmişlerdir. B Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi mezunları Güzel Sanatlar Fakülte binasında eğitim görürken, fakülte değişimi sonrasında Güzel Sanatlar Fakültesi girişli öğrenciler de Mimarlık Fakültesine geçmiştir. Fakülte binası değişimi sonrasında Mimarlık Fakültesi binasında eğitim almaya devam etmiştir. Bu

durumlar göz önünde bulundurularak, her iki üniversiteye koşullarının gerektirdiği duruma sorular yöneltilmiştir ve anket cevapları Grafik 3 ve Grafik 4'teki gibidir.

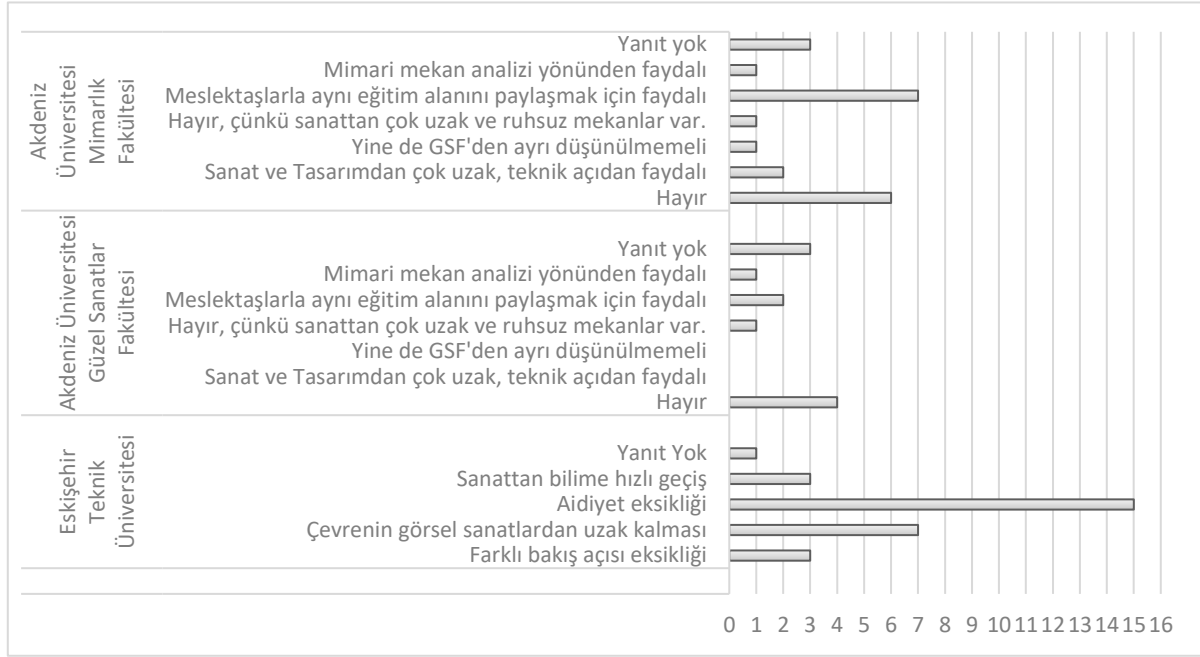
Grafik 4. Güzel Sanatlar Fakültesinde, Diğer Sanat Disiplinleriyle Aynı Binada Bulunmanın Katkısı ve Nedenleri

Grafik 5 öğrencilerin birçok farklı sanat disiplinlerinden etkilenmelerini, farklı alanlardan bilgi sahibi olmalarını ve farklı alanlardan ilham aldıklarını gösteren verileri ortaya koymaktadır. Öğrencilere yöneltilen soru, öğrencilerin farklı sanat disiplinleriyle ilişkili olup olmamalarını anlamayı sağlamakla beraber; aynı zamanda öğrencilerin eğitim sürecinde tasarımlarına hangi sanat disiplinleriyle katkı sağladıklarını görmeyi amaçlamıştır. Böylece, sanat sayesinde öğrenciler algılarını arttırmak, hayal güçlerini geliştirmek, farklı disiplinlerden ilham almak ve o alanlardan öğrendiklerini tasarıma aktararak tek bir alana bağlı kalmamış olurlar.

Grafik 5. Okunulan Süre Boyunca Farklı Bir Sanat Disiplinlerinin İlham Olan Katkısı

Grafik 6’da görülen verileri, A Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü mezunlarına sorulan, “İç Mimarlık bölümünün, Güzel Sanatlar Fakültesi binasından ayrılmasının ardından, öğrenciliğinizin kalan kısmında sizi en çok etkileyen değişim neydi?” sorusuyla elde ederken, B Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü mezunlarına “İç Mimarlık bölümünün, Mimarlık Fakültesi binasında olmasının size farklı bir bakış açısı kazandırmada bir katkısı oldu mu?” sorusuyla elde edilmiştir. A Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakülte binasında öğrenim gören içmimarlık öğrencilerine sorulan sorularda alınan cevaplar sanatın bilim çerçevesinde eridiğini ve sanat çeşitliliğinin, sanatın oluşturduğu vizyonun, algının öğrenciler üzerindeki olumsuz etkisini gösterip aidiyet duygusunun eksikliği belirtmektedir. Mimarlık fakülte binasında eğitim gören öğrencilerin meslek disiplinleriyle ilişkisi kuvvetli yönde artarken, mekânların soğukluğu ve tekdüzeliği vurgulanmıştır. Güzel Sanatlar Fakülte binasında eğitim alan ama sonra Mimarlık ve Tasarım Fakültesine geçen öğrencilerin ise “Hayalin içinden hayatın içine düştük” gibi tanım kullanmaları dikkat çekmektedir.

Grafik 6. Fakülte Binasındaki Farklılığın Öğrenciye Olan Etkisi

Sonuç

Bu çalışma, Güzel Sanatlar Fakültesi ve Mimarlık Fakültesindeki iç mimarlık öğrencilerinin sanat eğitimi ders müfredatına ilişkin görüşlerini konu edinmiştir. İç mimarlık bölümündeki sanat eğitiminin değişimiyle meydana gelen farklılıkların ve oluşan değişikliklerin öğrenciler üzerindeki etkisini sorgulanmayı amaç edinmiştir. Bu sebeple, Güzel Sanatlar Fakültesini ve Mimarlık Fakültesini bünyesinde barındıran iki ayrı devlet üniversitesiyle değişikliklerden etkilenip süreç içerisinde farklılaşan sanat eğitiminin en iyi şekilde irdeleneceği düşünülmüştür. Temel Sanat Eğitimi alan ve almayan fakülte konumları farklı olan iki ayrı üniversitenin iç mimarlık öğrencilerine internet aracılığıyla Google Forms üzerinden sorular sorulmuştur. Verilen cevaplar, literatür çalışmaları ışığında değerlendirildiğinde sanat eğitiminin iç mimarlık öğrencilerindeki etkisi aşağıdaki gibi açıklanabilir.

Bu sorgulamadaki ana aktör “öğrenciler” olup, seçilen iki üniversitenin aynı yıllardaki mezun öğrencilerine anket uygulanmıştır. Çünkü ders programlarında gözüken sanat eğitimleri kadar önem taşıyan bir diğer durum da oluşturulan bu sanat eğitim derslerini deneyimleyen öğrencilerin düşünceleri, tecrübeleri, süreci tanımlama biçimleri ve çıkarımları olduğu düşünülmektedir. Böylece; bölümlerin ders programları incelenip, seçilen fakültelerin diğer sanat disiplinleriyle olan fiziksel ilişkisi ve öğrencilerin birbirleriyle olan etkileşimi değerlendirilip, sanat ve iç mimarlık hakkında literatür taranıp gözlem yapıldıktan sonra anket soruları hazırlanmıştır.

Güzel Sanatlar Fakültesi binasında bulunan ve Temel Sanat Eğitimi dersi alan A Üniversitesi öğrencilerinin cevapları, sanat eğitiminin ve fakülte farklılığının ve konumunun diğer sanat disiplinleriyle etkileşimindeki önemini göstermiştir. Ankette verilen cevaplar doğrultusunda yaratıcılık, farkındalık, farklı bakış açısı, kendini ifade edebilme, kompozisyon kurgusu, hayal gücü ve algıdaki kazanımının A Üniversitesinde daha çok sağlandığı görülmektedir. İç mimarlık eğitiminin tek bir sanat dalından ziyade farklı sanat disiplinleriyle bir arada olması;

öğrencilerin farklı bakış açılarına, kariyer gelişimlerine, meslek seçimlerine ve kişisel gelişimlerine katkı sağladığı da anket sonuçlarında görülmektedir. B Üniversitesi'nde verilen sanat eğitiminin daha çok teoriye yönelik olması ve fakültenin sanatın farklı dallarından uzakta olması iç mimarlık öğrencilerinin kendilerini yeterince ifade edemediklerini anket sonuçlarıyla ortaya koymuştur. Sanat; tek bir alan değildir, farklı disiplinleri içeren bir bütündür. Sanat bütünlüğünden yola çıkabilen öğrenciler, algılarını arttırmak, hayal güçlerini geliştirmek, farklı disiplinlerden ilham almak, o alanlardan öğrenmek isteyebilir ve böylece yaratıcılıklarını fark etmiş ve sonrasında da geliştirmeye katkı sağlamış olurlar. B Üniversitesi'nin sanat eğitiminin daha çok teoride olması ve derslerin yoğunlukla teknik eğitime yönelmesi mezunların profesyonel iş hayatında daha kolay adapte olmasını sağlarken düşüncelerini eskiz aracılığıyla anlık aktarmaları konusunda mezunlara zorluk çıkarmıştır. A Üniversitesi mezunları ise sanat eğitiminin uygulamayla beraber verilmesi kendilerini iş hayatında eskiz aracılığıyla daha rahat ifade edebildiklerini fakat profesyonel iş hayatına adaptasyon konusunda ise zorlandıklarını belirtmiştir. Bununla beraber, ilk iki yıl A Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesinde okuyan sonra Mimarlık Fakültesine geçen iç mimarlık mezunları, bu değişiklikten olumsuz etkilendiklerini, Güzel Sanatlar Fakültesindeki diğer sanat dallarındaki öğrencilerle iletişimlerinin koptuğunu ve bunun sonucunda da içmimarlık eğitiminde etkili olan tasarımı zenginleştiren düşünceleri yitirdiklerini belirtmiştir.

Bu çalışma ile son olarak, iç mimarlık eğitiminde verilen teorik ya da bilimsel yöntemlerin yanı sıra; alınan sanat eğitimlerinin farklı bakış açılarıyla öğrencilere farkındalık kazandırmasına ve öğrencilerin kendilerini tasarımlarında daha iyi ifade edebilmesine yol açtığı anlaşılmıştır. Böylece sanatın, fikirler üzerine konumlanan iç mimarlık mesleği üzerindeki etkileşimi ve sanat eğitiminin fakülte farklılığıyla ve konumuyla değişebilen önemi; öğrencilerin algılarını, hayal güçlerini, farkındalıklarını anlamaya ve kendi sınırlarını keşfederek aşmalarına imkân vermiştir.

Kaynaklar

- Adıgüzel, Derya. Türkiye'deki İç Mimarlık Eğitiminde Çevresel Yaklaşım, İstanbul: Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2011.
- Ak, Bircan. Sanat ve Tasarım Eğitiminde Tatbiki Güzel Sanatlar Okulu Gerçeği, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul, Marmara Üniversitesi - Güzel Sanatlar Fakültesi, 2008.
- Atalayer, Faruk. Çağdaş Temel Sanat (Tasarım) Eğitimi ve Postmodernite-Geleneksel. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını. Anadolu Sanat Dergisi. 15. Sayı, 2004.
- Bayraktaroğlu Serkan, Üst Selin, Narter Çınar. Lise Öğrencilerine Tasarım Eğitimi Üzerine Farkındalık Kazandırmak İçin Bir Öneri: Tasarım Kampı, Tasarım Kuram 2016; 12 (22): 55-68, 2016. doi: 10.23835/tasarimkuram.560648
- Buyurgan, Serap ve Buyurgan Ufuk. Sanat Eğitimi ve Öğretimi, Pegem Akademi, ISBN 978-9944-919-66-1, 2012.
- Cezar, Mustafa. Güzel Sanatlar Akademisinden 100. Yılda Mimar Sinan Üniversitesine. Güzel Sanatlar Eğitiminde 100 yıl, 3, 5-84, 1983.
- Dülger, D. Deniz. Temel Sanat Eğitimi Dersinin Kompozisyon, Strüktür ve Soyutlama Konuları Dâhilinde Heykel Eğitimine Katkıları, ART-SANAT 9/2018, S. 505-526, 2018.
- İstanbul Kültür Sanat Vakfı (IKSV). Türkiye'de Sanat Eğitimi (Yeniden) Düşünmek, 2014.
- Kara, Kemal. Temel Sanat Eğitimi ve Yeni Açılımlar, Işık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2011.
- Karaçalı, Berna. "Temel Sanat/Tasarım Olgusu-Yeni Yaklaşımlar". Anadolu Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Dergisi. Cilt 8. Sayı 1. Haziran: 170-185, 2018. ISSN: 2146-7692
- Kurak Açıcı, Funda ve Kulak, Firdevs. Intersection of Design and Art in The Eyes Of Interior Architecture Students Global Journal Of Arts Education, 5(2), s. 54-60, 2015.
- Özdamar, Murat. Türkiye'de İçmimarlık Eğitiminde Değişen Anlayışlar (Paradigmalar), Ankara: Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Sanatta Yeterlik Tezi, 2019.
- TMMOB İçmimarlar Odası. Türkiye'de İçmimarlık ve İç Mimarlar, Mayıs 2014. ISBN 978-605-01-0611-4

TC Akdeniz Üniversitesi, (2021), İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü (Erişim tarihi: 04.01.2021).

URL 02: <https://www.eskisehir.edu.tr/akademik/fakulteler/197/ic-mimarlik-bolumu/egitim-amaclari>

TC Eskişehir Teknik Üniversitesi, (2021), İç Mimarlık Bölümü (Erişim tarihi: 04.01.2021).

URL 03:

<https://bilsis.hacettepe.edu.tr/oibs/bologna/index.aspx?lang=tr&curOp=showPac&curUnit=460&curSunit=465>

TC Hacettepe Üniversitesi, (2021), İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü (Erişim tarihi: 04.01.2021).

URL 05: https://www.change.org/p/y%C3%BCksek%C3%B6%C4%9Fretim-ba%C5%9Fkanli%C4%9Fina-i%C3%A7-mimarl%C4%B1k-ve-end%C3%BCstri-%C3%BCr%C3%BCnleri-tasar%C4%B1m%C4%B1-b%C3%B6l%C3%BCmlerine-%C3%B6%C4%9Ffrensi-al%C4%B1m%C4%B1nda-%C3%B6nceki-seneler-gibi-yetenekle-giri%C5%9Fdevam-edilsin?recruiter=33237670&utm_source=share_petition&utm_medium=twitter&utm_campaign=share_twitter_responsive#petition-letter (Erişim Tarihi: 03.01.2021).

Görsel Kaynaklar

Görsel 2: https://www.anadolu.edu.tr/uploads/anadolu/files/universite_katalog/mimarlik-ve-tasarim-fakultesi-54a17991a25ba.pdf (5.01.2021).

Görsel 3: Akdeniz Üniversitesi Mimarlık Fakültesi İç Mimarlık Bölümü 2017 Mezunu

EXAMINATION OF INTERIOR ARCHITECTURE STUDENTS' OPINIONS ON THE ART EDUCATION COURSE CURRICULUM

Müge DEVELİER, Mehmet Uğur KAHRAMAN, Yaren ŞEKERCİ

ABSTRACT

The main purpose of this study is to evaluate the effect of art education and its relationship with different disciplines of art on interior architecture students. The sample group in this question is students. A questionnaire was applied through Google Forms to the graduates of the Department of Interior Architecture, who received education in the Faculty of Fine Arts of Eskişehir Technical University (Anadolu University) for the first two years, and the graduates of the Department of Interior Architecture, who studied at the Faculty of Architecture of Akdeniz University. The roles that were effective in the selection of these two universities are the differences in art education in the course content and the diversity of the departments in the faculties they received education. The student opinions, obtained in order to emphasize the place of art education in interior architecture education, revealed the contributions of art education to the design understanding of interior architecture students. According to the findings, interior architecture education is combined with different art disciplines; It has been observed in the survey results that students contribute to the way they express themselves, to gain different perspectives, to discover and overcome their own limits, to increase their perceptions and to choose a profession. It is emphasized that the art education given in interior architecture departments should integrate with different disciplines and raise awareness to students with different perspectives.

Keywords: Interdisciplinary, education, interior architecture, art